

84(2=411.2)6-5

М23

СА-370197

Осип Мандельштам
Век мой, зверь мой

Осип Мандельштам
Век мой, зверь мой

Осип Мандельштам

ВЕК МОЈ, ЗВЕР МОЈ

Избране песме

са - 370197

Государственное бюджетное
учреждение культуры
«Оренбургская областная универсальная
научная библиотека им. Н.К. Крупской»

✓
интеррес

О небо, небо, ты мне будешь сниться!
Не может быть, чтоб ты совсем ослепло,
И день сгорел, как белая страница:
Немного дыма и немного пепла!

О небо, небо, тебе жу да сневам!
Не може бити да си ослепело,
Догоре дан, ко страница бела:
Малчице дима и мало пепела!

И, кажется, старинный пешеход,
Над пропастью, на гнущихся мостках,
Я слушаю — как снежный ком растёт
И вечность бьёт на каменных часах.

Когда бы так! Но я не путник тот,
Мелькающий на выцветших листьях,
И подлинно во мне печаль поёт;

Действительно, лавина есть в горах!
И вся моя душа — в колоколах,
Но музыка от бездны не спасёт!

1912

Старик

Уже светло, поёт сирена
В седьмом часу утра.
Старик, похожий на Верлена,
Теперь твоя пора!

В глазах лукавый или детский
Зелёный огонек;
На шею нацепил турецкий
Узорчатый платок.

Он богохульствует, бормочет
Несвязные слова;
Он исповедоваться хочет —
Но согрешить сперва.

Разочарованный рабочий
Иль огорчённый мот —
А глаз, подбитый в недрах ночи,
Как радуга цветёт.

А дома — руганью крылатой,
От ярости бледна, —
Встречает пьяного Сократа
Суровая жена!

1913

И као древни пјешак, с многог худа
Мостића што се изнад провалије
Увија, слушам: сњежна расте грудa,
А на каменом сату вјечност бије.

Да је то! Али нисам путник онај
Који промиче по лишћу без боје,
И јад у мени уистину поје;

Заиста, јесте лавина сред гора!
И сва ми душа стала је у звона,
Но глазба неће спасти од понора!

1912.

Старац

Већ је свијетло, и сирена
Пјева, седам је, зора.
Старче, што личиш на Верлена,
Сада је твоја хора!

Зелен, лукав ил ђетињи је,
Плам којим очи заре;
Омотао је око шије
Из Турске рубац шарен.

Што богохули, што брбоће,
Ништа сувисло није;
Исповједити он се хоће —
Ал згријешити прије.

То радник је разочарани,
Ил расипник пун туге,
Око — дубина ноћи рани
Њега — боје је дуге.

А дома: грађа јој крилата,
Срдита сва, и стога
Блиједа, среће тог Сократа
Пијаног жена строга!

1913.

Распростились: одна — скрепясь,
А другая — в заумный сон.

1922

* * *

Как тельце маленькое крылышком
По солнцу вскаянь перевернулось,
И зажигательное стёклышко
На эмпиреи загорелось.

Как комариная безделица
В зените ныла и звенела,
И под сурдинку пенъем жужелиц
В лазури мучилась заноза:

«Не забывай меня: казни меня,
Но дай мне имя, дай мне имя:
Мне будет легче с ним, пойми меня,
В беременной глубокой сини!»

1923

1 января 1924 года

Кто время целовал в измученное темя —
С сыновней нежностью потом
Он будет вспоминать, как спать ложилось время
В сугроб пшеничный за окном.
Кто веку поднимал болезненные веки —
Два сонных яблока больших, —
Он слышит вечно шум, когда взрели реки
Времён обманных и глухих.

Два сонных яблока у века-властелина
И глиняный прекрасный рот,
Но к млеющей руке стареющего сына
Он, умирая, припадёт.

Растану; једна — да се стасте,
А у зауман сан ће — друга.

1922.

* * *

Као тјелешће крилом малим
По сунцу пала бочица је
И ко стакалце којим се пали
На емпиреју букну сјајем.

Као комарчева је трица
Кроз зенит тужио, звучио
И пригушено, појем златица,
У азуру се трн мучио:

«Не заборави ме, погуби ме,
Ал дај ми име, дај учини
Да ми је лакше, схвати, с њиме
У бременој плавој дубини!»

1923.

1. јануар 1924.

Ко вријеме цјелива у измучено тјеме,
Тај ће се, након тог, сјећати
С њежношћу сина како је иза окна вријеме
У смет пшенични ишло спати.
Ко је дизао болешљиве капке вијека
Пар крупних јабука сањивих —
Тај вјечно слуша хук кад рикала је ријека
Времена глухих, обмањивих.

Две снене јабуке у вијека — властелина
И предивна уста од глине.
На обамрлу руку остарјелог сина
Он ће да падне и премине.

Содержание

«Звук осторожный и глухой...»	6
«Сусальным золотом горят...»	6
«Только детские книги читать...»	6
«На бледно-голубой эмали...»	8
«Дано мне тело — что мне делать с ним...»	8
«Ни о чём не нужно говорить...»	10
«Когда удар с ударами встречается...»	10
«Слух чуткий — парус напрягает...»	10
«Как тень внезапных облаков...»	12
«В огромном омуте прозрачно и темно...»	12
«Как кони медленно ступают...»	14
«Скудный луч, холодной мерою...»	14
«Воздух пасмурный влажен и гулок...»	16
«Сегодня дурной день...»	16
«Отчего душа — так певуча...»	18
Раковина	20
«На перламутровый челнок...»	20
«О небо, небо, ты мне будешь сниться!»	22
«Я вздрагиваю от холода...»	22
«Я ненавижу свет однообразных звёзд...»	22
«Образ твой, мучительный и зыбкий...»	24
Пешеход	24
Старик	26
Бах	28
«В спокойных пригородах снег...»	28
«В таверне воровская шайка...»	30
Кинематограф	30
«Отравлен хлеб и воздух выпит...»	32
«На луне не растёт ни одной былинки...»	34
«О временах простых и грубых...»	34
«Уничтожает пламень сухую жизнь мою...»	36
«О свободе небывалой...»	36
«Бессонница. Гомер. Тугие паруса...»	38
«Мой тихий сон, мой сон ежеминутный...»	38
«Из полутёмной залы, вдруг...»	40
«В морозном воздухе растаял лёгкий дым...»	40
«Ты улыбаешься кому...»	40
«В просторах сумеречной залы...»	42
«Не говорите мне о вечности...»	42
«Пустует место. Вечер длится...»	44
«Нету иного пути...»	44
«На тёмном небе, как узор...»	46
«Здесь отвратительные жабы...»	46

Пилигрим.....	46
«Листьев сочувственный шорох...»	48
«Необходимость или разум...»	48
«Под грозовыми облаками...»	50
«Когда укор колоколов...»	50
«Мне стало страшно жизнь отжить...»	52
«Я вижу каменное небо...»	52
«Вечер нежный. Сумрак важный...»	54
«Как облаком сердце одето...»	54
«...Я помню берег вековой...»	56
Змей	56
«Душный сумрак кроет ложе...»	58
«Где вырывается из плена...»	58
«Душу от внешних условий...»	60
«Я знаю, что обман в видении немислим...»	60
«Пусть в душевной комнате, где клочья серой ваты...»	62
«Паденье — неизменный спутник страха...»	62
Американ бар.....	64
«От лёгкой жизни мы сошли с ума...»	66
«Как овцы, жалкою толпой...»	66
«Когда держался Рим в союзе с естеством...»	66
«Ни триумфа, ни войны!»	68
Polacy!.....	68
«В белом раю лежит богатырь...»	70
«Как чёрный ангел на снегу...»	70
«Вот дароносица, как солнце золотое...»	72
«На розвальнях, уложенных соломой...»	72
«Мне холодно. Прозрачная весна...»	74
«В Петрополе прозрачном мы умрём...»	74
«Не веря воскресенья чуду...»	76
«Твоё чудесное произношение...»	78
«Что поют часы-кузнечик...»	78
«Когда на площадях и в тишине келейной...»	80
Кассандре	80
«В тот вечер не гудел стрельчатый лес органа...»	82
«На страшной высоте блуждающий огонь...»	84
Tristia	84
«В Петербурге мы сойдёмся снова...»	86
«Чуть мерцает призрачная сцена...»	88
«За то, что я руки твои не сумел удержать...»	90
«Когда городская выходит на стогны луна...»	92
«Я наравне с другими...»	92
«Я в хоровод теней, топтавших нежный луг...»	94
«Всё чуждо нам в столице непотребной...»	96
Дом Актёра.....	96
«Когда ты уходишь и тело лишится души...»	98
«Умывался ночью на дворе...»	98

Садржај

«Звук опрезан ко глув грумен...»	Предео Р. Нешовић.....	7
«Накитом златним горе...»	Предео Р. Нешовић.....	7
«Само дечје сад књиге гутати...»	Предео Р. Нешовић.....	7
«На бледоплавом емајлу...»	Предео Р. Нешовић.....	9
«Дато ми је тело - шта ћу с њим...»	Предео С. Раичковић.....	9
«Ни о чему не треба зборити...»	Предео Р. Нешовић.....	11
«Кад се са ударом удар среће...»	Предео Р. Нешовић.....	11
«Једро затежу уши fine...»	Предео М. Удовичић.....	11
*«Ко изненадна сен облака...»	Предео В. Јагличић.....	13
«У виру огромном бистро и замрачено...»	Предео М. Сибиновић.....	13
«Како лагано коњи каскају...»	Предео Р. Нешовић.....	15
«Оскудна зрака хладном мјером...»	Предео М. Удовичић.....	15
*«Ваздух — тмуран, влажан, бучан, летњи...»	Предео В. Јагличић.....	17
«Данас је ружан дан...»	Предео Р. Нешовић.....	17
«Што ли је тако певљива душа...»	Предео Р. Нешовић.....	19
*Шкољка. Предео В. Јагличић.....		21
«На седефастоме чунку...»	Предео М. Удовичић.....	21
«О небо, небо, тебе ћу да сневам!..»	Предео М. Сибиновић.....	23
«Цупкам на мразу као чигра...»	Предео Р. Нешовић.....	23
«Ја мрзим да ме зари...»	Предео М. Сибиновић.....	23
«Лик твој болан, лик твој расплинати...»	Предео М. Сибиновић.....	25
Пјешак. Предео М. Удовичић.....		25
Старац. Предео М. Удовичић.....		27
Бах. Предео Р. Нешовић.....		29
«У мирном предграђу снег меки...»	Предео Р. Нешовић.....	29
«У таверни лоповске вође...»	Предео Р. Нешовић.....	31
*Биоскоп. Предео Р. Нешовић.....		31
«Отрован хлеб, ваздух испијен...»	Предео М. Сибиновић.....	33
«На луни не расте...»	Предео Р. Нешовић.....	35
«О временима простим и грубим...»	Предео Р. Нешовић.....	35
«Уништава ми пламен...»	Предео Р. Нешовић.....	37
«О слободи да се суди...»	Предео Р. Нешовић.....	37
«Несаница. Хомер. Једра затегнута...»	Предео Р. Нешовић.....	39
«Мој тихи сан, сан свакоминутни...»	Предео Р. Нешовић.....	39
«Ти из полутамне сале кAISну...»	Предео Р. Нешовић.....	41
*«У мразни ваздух лаки је дим излучен...»	Предео В. Јагличић.....	41
*«Осмехујеш се ташто...»	Предео В. Јагличић.....	41
*«У пространој и смрклој сали...»	Предео В. Јагличић.....	43
*«Немојте мени о вечности. Дару...»	Предео В. Јагличић.....	43
*«Опусте место. Сутон чини се...»	Предео В. Јагличић.....	45
*«А којим путем заћи...»	Предео В. Јагличић.....	45
*«На тамном небу, ко шара...»	Предео В. Јагличић.....	47
*«Одвратност је у жаби...»	Предео В. Јагличић.....	47

*Ходочасник. Предео В. Јагличић.....	47
*«Саосећајни лишћа шушањ...» Предео В. Јагличић.....	49
*«Неопходност ил ум — не фантом...» Предео В. Јагличић.....	49
*«Под облацима, буром овит...» Предео В. Јагличић.....	51
*«Кад прекор звона свуд зајечи...» Предео В. Јагличић.....	51
*«Одживети ми живот поста страшно...» Предео В. Јагличић.....	53
*«Ја видим небо скамењено...» Предео В. Јагличић.....	53
«Вече нежно. Сумрак важни...» Предео Р. Нешовић.....	55
*«Ко у облак је срце обучено...» Предео Р. Нешовић.....	55
*«...Памтим обалу вечну, горских...» Предео В. Јагличић.....	57
*Змија. Предео Р. Нешовић.....	57
«Сумрак тежак је на стражи...» Предео Р. Нешовић.....	59
*«Где се из ропства цеди...» Предео В. Јагличић.....	59
*«Душу од спољних утицаја...» Предео В. Јагличић.....	61
*«Знам, незамислива варка је кроз привид...» Предео В. Јагличић.....	61
«У загушљивој, рецимо, соби где клупка вате жуте...» Предео Р. Нешовић.....	63
*«Пад је - упорна последица страха...» Предео В. Јагличић.....	63
Американ бар. Предео Р. Нешовић.....	65
*«Од лаког живота лудели смо дуго...» Предео В. Јагличић.....	67
*«Као овце, жалосним стадом...» Предела М. Савић.....	67
*«Док се Рим држао у савезу с природом...» Предео В. Јагличић.....	67
*«Ни тријумф, ни рат загрузати!» Предео В. Јагличић.....	69
*Polacy! Предео В. Јагличић.....	69
*«У белом рају лежи јуначина...» Предео Р. Нешовић.....	71
*«Као на снегу црни анђео...» Предео В. Јагличић.....	71
*«Ево дароносице, ко сунце златно се насук...» Предео В. Јагличић.....	73
«С простирком од сламе, ниске саонице...» Предео М. Сибиновић.....	73
*«Хладно. Пролеће аветињско данас...» Предео В. Јагличић.....	75
«У Петропољу зрачном наш је смак...» Предео С. Раичковић.....	75
«Не верујућ у васкрсења чуда...» Предео Р. Нешовић.....	77
«Тај твој изговор чудесни је...» Предео М. Удовичић.....	79
«То што пева сатић-попац...» Предео Р. Нешовић.....	79
«Кад на тргу и сред хелијских тишина...» Предео М. Удовичић.....	81
Касандри. Предео Р. Нешовић.....	81
«То вече стреласти шума оргуља не хуча с грана...» Предео Р. Нешовић.....	83
«На страшној висини је ватра што лута...» Предео М. Сибиновић.....	85
Tristia. Предео М. Удовичић.....	85
«У Петербургу опет ћемо се срести...» Предео М. Удовичић.....	87
«Једва светлуца сабласна сцена...» Предео Р. Нешовић.....	89
«Зато што твоје руке не успјех задржати...» Предео М. Удовичић.....	91
«Кад се на тргове спусти градска луна...» Предео М. Сибиновић.....	93
«Теби да служим, ама...» Предео М. Удовичић.....	93
«Део каравана сенки, што поврљаше нежни луг...» Предео Р. Нешовић.....	95
*«У престоници све нам је безвредно...» Предео В. Јагличић.....	97

Всина Мандуштан

Ты улыбаешься кому,
О путешественник весёлый,
Тебе неведомые доли
Благословляешь почему?

Никто тебя не проведёт
По зеленеющим долинам
И рокотаньем соловьиным
Никто тебя не позовёт...

Осмехуешь се ташто,
Ал коме, путниче весели:
Тобом су незнани предели
Благословљени — зашто?

Нико те неће провести
Зеленим стазама уским,
Ни биглисањем славујским
Лутање да надомести...